

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi K. S.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Słupsku w sprawie o sygn. I C 1902/15,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 lutego 2026 r.,

na skutek wystąpienia przez Sąd Okręgowy w Słupsku postanowieniem z 17 grudnia 2025 r., o sygn. IV S 38/25 o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 44¹ § 1 k.p.c. przekazuje sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Elblągu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 17 grudnia 2025 r., sygn. IV S 38/25, Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy (dalej: „Sąd wnioskujący”) zwrócił się do Sądu Najwyższego w trybie art. 44¹ § 1 k.p.c. o wyznaczenie innego sądu równorzędnego do rozpoznania skargi.

W uzasadnieniu Sąd wnioskujący wskazał, że skarżąca K. S., wykonująca w przeszłości zawód [...], stawiała pod adresem m.in. sędziów Sądu Okręgowego w Słupsku liczne i poważnej wagi zarzuty dotyczące m.in. tworzenia „grupy przestępczej”. Podał również, że na wniosek Prezesa Sądu Okręgowego w Słupsku

prowadzone zostało wobec skarżącej postępowanie dyscyplinarne przed Okręgową w [...], w wyniku którego pozbawiono ją prawa wykonywania zawodu [...]. Sąd wnioskujący podniósł przy tym, że we wszystkich sprawach, w których występowała i występuje skarżąca, sędziowie Sądu Okręgowego w Słupsku składają wnioski o wyłączenie ich od rozpoznania spraw i są one uwzględniane. Podkreślił, że również skarżąca wnosi konsekwentnie o wyłączenie sędziów tego Sądu i wyznaczenie innego sądu do rozpoznania spraw z jej udziałem.

Sąd wskazał dodatkowo, że postępowania incydentalne prowadzone dotąd w przedmiocie rozpoznania wniosków o wyłączenie sędziów w sprawach z udziałem skarżącej toczą się średnio od dwóch do trzech lat, co wynika m.in. z zaskarżania przez skarżącą orzeczeń sądu, składania dodatkowych wniosków, które nie przysługują i wnoszenia zażaleń na rozstrzygnięcia tych wniosków,

Sąd wnioskujący zaznaczył też, że w czasie prowadzonego postępowania incydentalnego nie są podejmowane żadne merytoryczne czynności związane z rozpoznaniem sprawy, a okres jej rozpoznania przedłuża się znacząco. Podał przy tym, że od 2004 roku tylko w wydziale IV Odwoławczym Sądu Okręgowego w Słupsku odnotowano ponad 200 spraw, w których w różnym układzie procesowym występuje skarżąca.

Sąd wnioskujący wyraził ocenę, że istniejące przesłanki do wyłączenia wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w Słupsku od rozpoznania spraw z udziałem skarżącej stanowią przeszkodę w rozpoznaniu spraw z jej udziałem, a prowadzenie postępowania incydentalnego w przedmiocie wyłączenia sędziów tego sądu tylko to potwierdza. Dodał przy tym, że „efekt w postaci wyznaczenia innego równorzędnego sądu do merytorycznego rozpoznania sprawy jest znacząco odwleczony w czasie”. Podkreślił zarazem, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga poszukiwania rozwiązania tej sytuacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

Przepis ten stanowi odstępstwo od konstytucyjnej (art. 45 Konstytucji) i ustawowej reguły rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd miejscowo właściwy, co powoduje konieczność jego ścisłej wykładni (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 16 marca 2020 r., IV Co 18/20; 10 września 2020 r., II CO 203/20).

Sąd Najwyższy uznał, że w przepisie tym chodzi przede wszystkim o sytuacje, które mogą wywierać realny wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać w odbiorze opinii publicznej przekonanie – choćby mylne – o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny. Dobro wymiaru sprawiedliwości oznacza zatem konieczność zapewnienia rozpoznania sprawy w sposób bezstronny, w sprawiedliwym i rzetelnym postępowaniu, którego celem jest wydanie merytorycznie prawidłowego orzeczenia. Nie chodzi tylko o wewnętrzny aspekt bezstronności sądu, tj. subiektywną swobodę orzekania i związaną z nią zdolność sądu do obiektywnego rozpoznania sprawy, lecz także o aspekt zewnętrzny, a więc to, czy okoliczności sprawy mogą wytworzyć w opinii publicznej przekonanie o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy. Znaczenie z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości może mieć także względ na prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 2 marca 2021 r., II CO 13/21; 30 kwietnia 2021 r., II CO 39/21; 27 października 2021 r., IV CO 133/21; 17 grudnia 2021 r., IV CO 241/21; 15 marca 2022 r., III CO 218/22).

Mając na uwadze realia niniejszej sprawy zainicjowanej skargą na przewlekłość postępowania w sprawie o sygn. I C 1902/15, zawisłej w Sądzie Okręgowym w Słupsku w IV Wydziale Cywilnym Odwoławczym (IV S 38/25), Sąd Najwyższy uznaje za zasadne, aby rozpoznał ją inny sąd celem uniknięcia choćby potencjalnych zarzutów, które mogłyby wskazywać na brak obiektywizmu i bezstronności sędziów. W ocenie Sądu Najwyższego stawiane przez skarżącą m.in. liczne i poważnej wagi zarzuty dotyczące m.in. tworzenia

„grupy przestępczej”, kierowane pod adresem sędziów, jak również fakt przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego, które pozbawiło skarżącą prawa wykonywania zawodu [...], stanowią dostateczną argumentację do uwzględnienia wniosku Sądu Okręgowego w Słupsku w trybie art. 44¹ k.p.c.

Z tej właśnie przyczyny, kierując się potrzebą zapewnienia gwarancji obiektywnego rozpoznania sprawy, należy przekazać sprawę sądowi równorzędnemu, tj. Sądowi Okręgowemu w Elblągu.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy orzeka jak w sentencji postanowienia.

[D.Z.]

[a.ł.]